

РОЗДІЛ І. Початкова освіта

УДК 371.32

Бохан М.О.,

*магістрантка кафедри фундаментальних дисциплін початкової освіти
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
факультету початкової освіти та мистецтва,
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка
м. Дрогобич, Україна
(bokhanmarichka@gmail.com)*

Василиків І.Б.

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
фундаментальних дисциплін початкової освіти,
факультету початкової освіти та мистецтва,
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка
м. Дрогобич, Україна
(ivan-v@i.ua)*

Педагогічні умови використання інтерактивних засобів навчання в освітньому процесі початкових класів

У статті досліджено теоретичні основи використання інтерактивних засобів навчання в освітньому процесі, розглянуто процес еволюційного розвитку інноваційної практики навчального процесу, а також сучасні інтерактивні методи навчання. Проаналізовано особливості використання інтерактивних засобів навчання на уроках інформатики в початкових класах.

Ключові слова: *інтерактивні засоби навчання, інноваційні підходи, початкова школа, інформатика.*

Pedagogical conditions for using interactive teaching aids in the educational process of primary grades

The article explores the theoretical foundations of using interactive teaching aids in the educational process, examines the process of evolutionary development of innovative practice of the educational process, as well as modern interactive

teaching methods. The features of using interactive teaching aids in computer science lessons in primary grades are analyzed.

Keywords: *interactive teaching aids, innovative approaches, primary school, computer science.*

Постановка проблеми. Незаперечним фактом є те, що на сучасному етапі суспільного розвитку відбуваються різні економічні та соціальні реформи, які визначають інноваційні підходи до процесу управління в соціальній та культурній сферах. Для досягнення цієї зміни необхідні наукові дослідження та об'єктивне доведення причиново-наслідкового зв'язку в управлінні сучасними закладами освіти.

Водночас, як свідчить огляд літератури, питання створення та використання інтерактивних навчальних матеріалів для учнів початкової школи досліджено недостатньо. Вітчизняна освіта ще не розробила методiku встановлення критеріїв оцінки загальної якості середньої освіти, не змодельовала інноваційні практичні інструменти та механізми їх впровадження, а також бракує простих методів аналізу та діагностики для оцінки ефективності впроваджених моделей навчальних програм. Завданням цього дослідження є врегулювання суперечності між педагогічним потенціалом використання інтерактивних методів викладання інформатики в початкових школах та браком методичних ресурсів для їх використання на уроках інформатики зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інтерактивні технології як складову навчально-виховного процесу також досліджували В. Мельник, А. Нісімчук, І. Підласий та інші. Ефективність використання засобів інтерактивних технологій обґрунтовували Н. Островерхова, В. Петренко. Однак, оскільки напрями, що використовуються для навчання учнів взаємодії для переходу від теорії до практики, формування комунікативних навичок та застосування теорії ролей у реальній роботі, різні, виникає потреба в узагальненні та структуруванні інструментів взаємодії, придатних для використання у викладанні предмету.

Мета статті. Проаналізувати особливості використання інтерактивних засобів навчання в освітньому процесі початкової школи.

Виклад основного матеріалу. Слово «інтерактив» (з англ. interact, де «inter» – взаємний та «act» – діяти) стосується здатності взаємодіяти та спілкуватися. Інтерактивне навчання – це особлива форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретні та передбачувані цілі, тобто, створити комфортне навчальне середовище, де всі учні можуть почуватися успішними та інтелектуально компетентними (Мельник, 20006).

Суть інтерактивного навчання полягає у тому, що процес навчання відбувається за умови безперервної та активної взаємодії всіх учасників. Термін «інтерактивне навчання» почав вживатися наприкінці 1990-х рр. За словами вчених, вона має такі класифікаційні характеристики: (Петренко, 2003):

- з філософського погляду – це діалектичний процес, а з позиції орієнтації на особистісну структур, її можна охарактеризувати як таку, що має як інформаційні, так і операційні аспекти;

- залежно від характеру змісту – загальноосвітні, соціально-психолого-освітні, культурологічні;

- за механізмом асиміляції – як асоціативний рефлекс;

- за основними факторами розвитку – як соціогенні фактори;

- за підходом до особистості – людиноцентричний;

- загальні методи – проблемна розмова, описове пояснення тощо;

- через співпрацю учасників (група, пара, фронт, індивідуально);

- залежно від організаційної форми – як альтернативу традиційному аудиторному навчанню, ми проводимо заняття в інноваційній формі, у формі активних проблемних лекцій, семінарів, мозкових штурмів, психодрами, дебатів, дискусій, діалогів, прес-конференцій, ділових та дидактичних ігор, сценічних постановок, тренінгів тощо.

Отже, взаємодію можна тлумачити як посилення діяльності між суб'єктами освітнього процесу, а інтерактивні методи навчання використовуються як спосіб цілеспрямованого посилення взаємодії між

викладачами та учнями, а також створення оптимальних умов для виховання майбутніх фахівців через взаємний вплив учасників освітнього процесу через їхню індивідуальність та особистий життєвий досвід.

Як правило, інтерактивна освітня взаємодія характеризується високим рівнем інтенсивності комунікації між учасниками, обміном комунікаціями та видами діяльності, варіаціями і різноманітністю типів, форм, технік діяльності, а також навмисним осмисленням учасниками своєї діяльності та взаємодій, що відбуваються. Інтерактивні підходи до навчання допомагають кожному учню стати активним учасником освітнього процесу, а не просто слухачем чи спостерігачем. У цьому плані нам близька думка І. Підласого про те, що міжособистісна взаємодія у процесі спілкування та співпраці між людьми, які беруть участь в освітньому процесі, є психологічною сутністю інтерактивного навчання. Освітня взаємодія у взаємодії професійного змісту має на меті зміну і вдосконалення моделей поведінки та діяльності учнів.

Ключові концептуальні принципи ефективного впровадження інтерактивних освітніх інновацій у навчальну програму закладів освіти такі (Підласий, 2004):

- систематичний аналіз технічних процесів, методів та засобів інтерактивних технологій як оптимального освітнього середовища для навчання учнів;
- систематичне вивчення інформації щодо використання інтерактивних технологій, що мають важливі наслідки для професійного зростання в теоретичному та практичному аспектах;
- розробка методики використання інтерактивних технологій під час навчання;
- визначення оптимальних освітніх умов для ефективного впровадження взаємодії в процесі навчання сприяє розвитку успішної самореалізації, індивідуальності, самостійності та відкритості до самовдосконалення.

Усе це визначає стратегії та тактику побудови сучасної системи освітніх програм сьогодні. Зрештою, інтерактивні методи дають учням початкової

школи можливість перевірити свої знання, активно беручи участь у спеціально розроблених взаємодіях.

Висновки. Таким чином, використання інтерактивних освітніх інструментів у навчальній програмі початкової школи допомагає учням краще засвоювати її теоретичний зміст, надає кожному учню можливість розвивати самовизначення та самореалізацію й формувати власну освітню культуру.

Список використаної літератури

1. Мельник, В. В. (2006). Інтеракція в освітньому процесі: технологія організації. *Управління школою*. 15 с.
2. Нісімчук, А. С., Падалка О. Г. Шпак. (2000). *Сучасні педагогічні технології*. Київ, 243 с.
3. Підласий, І. П. (2004). *Практична педагогіка або три технології : інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти*. Київ : Видавничий Дім «Слово». 328 с.
4. Островерхова, Н. (2001). Нестандартні форми навчання: Урок-дискусія. *Директор школи* (Перше вересня). № 41. С. 12–13.
5. Петренко, В. (2003). *Концептуальні засади реалізації в Україні принципів і завдань Болонського процесу: сумісність та порівнянність систем вищої освіти : науково-методичний збірник, кол. авт.* Київ : науково-методичний центр вищої освіти. 29 с.